

Адріан Іванович Блюменталь **(до 200-річчя від дня народження)**

Адріан Іванович Блюменталь, один із перших професорів медичного факультету Імператорського Харківського університету, народився 1803 року в Курляндії. У 1826 році закінчив Дерптський університет зі ступенем доктора медицини і отримав свідоцтво на звання акушера. В 1827 році його було призначено відразу ординарним професором акушерства в Харківський університет.

Викладання акушерства і жіночих хвороб було виділено в окрему спеціальність у Харківському університеті в 1815 р. Спочатку воно зводилося лише до теоретичного сухого викладання предмета, лише зрідка змінюючись вправами на фантомі. Лише з призначенням професора А.І. Блюменталю почалася, так би мовити, нова ера в розвитку кафедри акушерства і жіночих хвороб на медичному факультеті.

В 1829 році за клопотанням А.І. Блюменталю було відкрито першу акушерську клініку, яку він і очолив. Вона розташувалася в одній кімнаті університетського будинку і мала 4 ліжка. Для роботи була запрошена повитуха і придбано найбільш необхідне обладнання: Зибольдове ліжко для породілей, воскові анатомічні акушерські препарати, фантом та акушерські інструменти. Таким чином, відкриття акушерської клініки дозволило перейти від теоретичного до клінічного викладання акушерської науки.

Блюменталь читав теоретичне та практичне акушерство по керівництву Ієрга та Озіандера, а також відвідував зі студентами клініку для практичних занять. Він викладав дитячі хвороби по керівництву Генке та Гартаннера, вів практичні вправи на фантомі, читав лекції про гострі хвороби, запалення та «сухоти».

30 серпня 1828 року на щорічних урочистих зборах Харківського університету проф. А.І. Блюменталь виступив з актовою промовою «De cranii perforatione in praxi obsstetrica evitande» («Про перфорацію черепа в акушерській практиці») де багато в чому передбачив ті погляди на пологи при вузькому тазі, які існують і зараз. З точки зору Блюменталю, життя матері та плода рівноцінні, інакше кажучи, він стояв на сучасних позиціях з цього питання. Він казав: «... давайте же с отвращением отвергнем перфорацию, столь опасный и бесчеловечный метод, которому врачи уже подвергли бесчисленные жертвы. Оставьте же столь кровавый путь, достаточна, но и сверх меры протоптанный! Акушерская наука усвоила более человечный метод и не нуждается в детоубийстве для сохранения жизни матери».

В 1831 році професору Блюменталю було доручено також тимчасове завідування клінікою внутрішніх хвороб. До цього доручення Адріан Іванович поставився з великою відповідальністю. При ньому приміщення клініки було розширено, зроблені деякі перебудови, число ліжок збільшилось до 15. Кожного дня професор читав лекції з патології та терапії. В цьому ж році його було направлено до Саратова для надання практичної допомоги у зв'язку з епідемією холери.

А.І. Блюменталь у 1832 році став секретарем медичного факультету, а з 1831 по 1836 рр. – його деканом. Вже на цій посаді він брав активну участь у підготовці деяких перетворень, що їх мав намір провести в університеті тодішній попечитель округу граф Ю.О. Головкін.

В 1832 році А.І. Блюменталь видав латинською мовою посібник з акушерства у вигляді конспекту «*Conspectus rei obstetriciae, quern in usum praelectionum conscripsit*» на 215 сторінках. Цей посібник був першим керівництвом, виданим на кафедрі повивального мистецтва, яке охоплювало майже всі розділи акушерства. Ним користувалися викладачі під час підготовки до лекцій. Професор Ф.І. Ган, що змінив на кафедрі А.І. Блюменталю, читав лекції, вже користуючись його посібником.

В 1834 році А.І. Блюменталь пожертвував до університетської бібліотеки книги загальною вартістю 868 крб. В 1837 році Адріана Івановича було запрошено до Москви на посаду директора одного з акушерських закладів – Голіцинської лікарні.

Про професора Блюменталю добре сказав його учень по харківському університету – відомий лейбмедик Ф.С. Цицурін: «А.И. Блюменталь был превосходным наставником и любимейшим нашим профессором. Отношения наши к нему были самые дружеские. Мы, студенты, почитали его как даровитого профессора и обожали как гуманного и добрейшего человека, всегда готового помогать нам во всех наших нуждах и нравственной и материальной поддержкой».

Проф. Ю.С. Паращук, Ж.М. Перцева, Харківський державний медичний університет

Джерело: Паращук Ю. С. Адріан Іванович Блюменталь (до 200-річчя з дня народження) / Ю. С. Паращук, Ж. М. Перцева // Педіатрія, акушерство та гінекологія. – 2003. – № 6. – С. 115–116. – Режим доступу : <http://repo.knmu.edu.ua/handle/123456789/3511>.